

LOHENKALASTAJAN KOLMIKKO:

Siima, peruke ja perho

Teksti ja kuvat: Miki Äikäs

Vesi oli korkealla ja kahlasin syvällä saadak-
seni upposiimaan uimaan niin, että perho oli-
si oikeassa kohtaa oikeaan aikaan. Tuttu ot-
tipaikka tuntui kuitenkin olevan jo hieman
liiankin kaukana rannasta ja oli hankala
päästä uittamaan tuo kohta onnistuneesti.
Tuskailin homman kanssa ja kahlasin pois
vedestä. Istuin penkalla itsekseeni tuumaillen,
millä taktiikalla saisin perhoni tuohon oletet-
tuun ottipaikkaan järkevästi.

Siimani oli noin 12 metriä pitkä ja mietin,
että tuon mittaista siimaa on yksinkertai-
sesti hankala »mahduttaa» tuohon kohtaan.
Jos heitän jyrkässä kulmassa ja annan sii-
man upota vapaasti, se ottaa pohjassa ole-
vaan kartiin kiinni ennen kuin se tuo perhon
ottipaikkaan. Jos taas heitän »hyvissä» kul-
massa, siima pyyhkäisee parhaan kohdan yli
liian nopeasti ja rannan suuntaisessa dang-
lessa perho hakkaa pohjaa kalastamatta uit-
toa loppuun.

Kävelin kämpille ja otin siimalaukkuni
esiin. »Mitä hemmettiä mä teen näillä kaikil-
la siimoilla?» manasin itsekseeni, kun katselin
tuota järjetöntä siimojen määrää.

Silmiini osui vanha Loomiksen sininen,
raskaalta yksikäsiselle tehty lyhyt nopeas-
ti uppoava kärki, joka painoi varmaan 45
grammaa. Kelasin mielessäni, että lyhyt, no-

peasti uppoava siima olisi huomattavasti hel-
pompi hallita tuossa virran kohdassa ja sai-
sin sillä enemmän sellaisen uistinmaisen ui-
ton aikaiseksi. Vedin siiman rannariin kiinni
ja tepastelin takaisin poolille. Istuin taas pen-
kalle ja tein uuden perukkeen. Siima oli var-
maan joku 7-8-metrinen klunssi, joten laitoin
vajaa vavan mittaisen perukkeen heiton hel-
pottamiseksi. Käytän muutenkin upponaruis-
sa pitkästä peruketta, koska mielestäni se toi-
mii hyvin.

Sidoin perhon perukkeeseen ja kahlasin
rantapuskista irti syvään veteen. Heittämi-
nen lyhyellä kärjellä vaati muutaman totut-
teluheiton, mutta totesin miltei heti, että it-
se asiassa tätä on helpompi heittää ja hal-
lita tässä tilanteessa kuin normaalia 11-12
metristä siimaa. Heitin klunssin virtaan ja sii-
ma tuntui kulkevan hienosti roikkuen virras-
sa. Aivan eri tavalla kuin pidempi ampuma-
pää, joka teki laajan pussin virran tarttuessa
siimaan vetäen sen tyviosan nopeasti alavir-
taan ja jättäen perhon paljon ylävirran puo-
lelle.

Uitto tuntui todella lupaavalle, ja tein uu-
den heiton. Siima roikkui hienosti kevyel-
lä kulmalla ja oikeni mukavasti ottikohdan
päälle. Tunsin, kuinka siima pysähtyi rau-
hallisesti ja tuttu paino tuntui vavassa nos-

taessani sen kohti taivasta. Kala... Kaikki meni hienosti ja vartin väsytyksen jälkeen metrin mittainen, kirkas naaraslohi ui takaisin syvyyyksiin. Jälkeenpäin mietiskelin asiaa ja tulin siihen tulemaan, jossa hankin itselleni nopeasti uppoavia »yliraskaita» siimoja, joista olen leikellyt noita uistinmaisista klunssseja. Niille on löytynyt vuosien kuluessa paikkansa ja monta kalaa noilla erityisen lyhyillä siimoilla olen saanut rantaan saakka. Palaan näihin vielä hieman tuonnempana.

Ehdellisen kaltainen tilanne on varmasti monelle lohenkalastajalle tuttu. Moni meistä käyttää upposiimoja tilanteen niin vaatiessa ja uusia, entistä innovatiivisempia siimoja puskee markkinoille jatkuvalla syötöllä. Monesti varsinkin aloittelevalla lohenkalastajalla on vaikeuksia löytää sopivia siimoja omaan

kalastukseensa, joten toivottavasti tästä se-pustuksesta on jotain apua niille, jotka kokevat sitä tarvitsevansa. Avaankin nyt hieman omia näkemyksiäni siimojen käytön ja niiden valintojen suhteen erilaisissa tilanteissa ja pooleissa erilaisilla vedenkorkeuksilla, ja pureudun hieman syvällisemmin tuohon Pyhään Kolminaisuuteen, jossa pääosissa ovat siima, peruke ja perho. Kuten tiedämme, lohenkalastus on suurimmaksi osaksi kovaa puurtamista ja tärpit ovat usein harvassa. Mitään yhtä, ai-noaa ja oikeaa tapaa ei ole. Käydään näin ollen läpi perusperiaatteja, joihin olen itse kaikki nämä vuodet nojannut ja joskus jopa kohtuudella onnistunut. Kirjoitin tähän samaiseen julkaisuun vuosia sitten jutun siimoista ja siitä kuuluisasta »Vedosta», jonka löytyessä yleensä alkaa tapahtumaan. Olkoon tämä artikkeli nyt vaikka jatkoa tuole tarinalle ja pureudutaan nyt hieman yks-

sityiskohtaisemmin tähän aiheeseen.

Ennen kuin päästän aivopieruni valloilleen, totean, että nousevien, uusien kalojen ja paikoillaan olevien kalojen onkimisessa on eroavaisuuksia, riippuen myös siitä, mihin aikaan kaudesta kalastetaan. Kuten tiedämme, usein merestä jokeen tullut lohi nousee vauhdilla, riippuen tietysti vesitilanteesta ja vedenlämmöstä ynnä muusta sellaisesta, ja jäädessään huilaamaan se ottaa helposti erilaisiin pyytöihin. Alkukaudesta korkean ja kylmän veden aikaan kalat kulkevat monesti aivan rannan tuntumassa tai reittiä, jossa ne kuluttavat mahdollisimman vähän energiaa.

Myöhemmin nousevat kalat, jotka tulevat jo selvästi kesäisempään jokeen, kulkevat mielestäni kovemman virran alla, tai paremmin sanottuna ne seuraavat selvästi päävirtaa, jolloin niiden kalastuskin on hieman erilaista kuin alkukaudesta. Pidem-

pään paikallaan ollut kala ei niin helposti osoita aktiivisuutta, mutta aika-ajoin sekin saattaa perhoon haksahduttaa, varsinkin kun sen reviirille tulee toisia kaloja. Vanhan, ison kalan reviirillä sekin saattaa jo olla muitakin kaloja ja ehkäpä se on jo niin tottunut kumppaneihinsa, ettei jaksa kiukutella niille koko aikaa. Mutta uusien saapuessa pooliin isäntä ei välttämättä katso tunkeilijoita hyvällä. Mitä lähemmäs soidinmenoja tullaan, myös ne jo reviirillä olleet kaverit alkavat rassamaan poolin Kuningasta, jolloin ärsytyskynnys ylittyy kohtuullisen helposti.

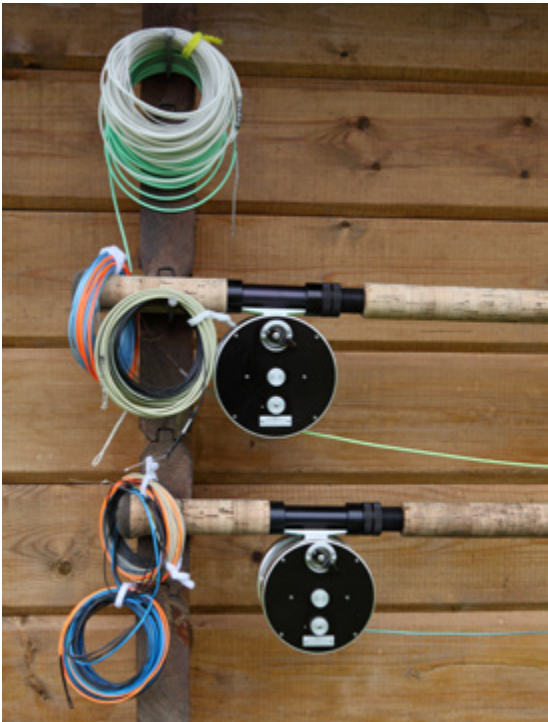
Kauden läpi kuljettaessa olisikin järkevää muuttaa kalastustekniikkaa ja perhoja tilanteen mukaan. Monipuolisuus on valttia ja tilanteeseen mukautuminen on avain onnistumiseen. Alkukaudesta suuret ja värikkäät perhot ovat yleisesti käytettyjä, mutta lohi ottaa tuolloin myös pienempään

▼ Leveä, tasainen virta, jossa keskellä kulkee ottiväylä.
KUVA AKI BOOK

▼ Erilaiset siimat kuuluvat lohenkalastukseen.

▼ Perho odottaa vuoroaan.

▼ Malta kalastaa rantaan asti.

ja miedompaan perhoon. Korkeasta vedestä huolimatta joessa on paikkoja, joissa kevyempi siima saattaa pelata paremmin kuin synkin mahdollinen. Terve maalaisjärki, jolla suodatetaan erilaisista jutuista ne, jotka sopivat omaan pirtaan parhaiten, ja ennen kaikkea lujaa uskoa omaan tekemiseen.

Kannattaa muistaa, että vaikka jossain poolissa on paljon kaloja, se ei yksistään tee poolista aktiivista. Monesti pooli on sellainen, jossa kalat tottuvat toisiinsa sekä kalamiesten pyytöihin, eikä niitä helpos- ti saa ottamaan. Se todella aktiivinen paikka voi ollakin jokin pienimuotoinen läntti vaikkapa koskessa, jossa tulee helposti ahdasta, eikä kala huilaa siinä kauaa, koska se ei tunne oloaan mukavaksi. Itseasias- sa, tällaisesta läntistä saattaa saada kalan helpommin kuin poolista, missä niitä on paljon.

Näitä länttejä kannattaa käydä aika-ajoin kopaisemassa tehden vain muutaman tarkoituksen mukaisen heiton. Tällainen kalastus on hienoa ja ainakin itselläni on monta komeaa onnistumista näistä muutaman heiton paikoista. Lohi ei aina ole »montussa» . Monesti sen löytää yllättä- vänkin matalasta, tasaisesta paikasta, var- sinkin korkealla vedellä. Paikasta jossa lo- hen on helppo olla. Me kalastajat emme näe asiaa lohen silmin, joten meidän kan- nattaisikin rohkeasti kokeilla kalastaa loh- ta myös erilaisista paikoista, mihin olem- me tottuneet.

Kevyttä perhoa

Aloitetaan helpoimmasta päästä eli kuvitel- laan normaali kesävesi, joka on sellaisissa lämmöissä, joissa lohen saa »helposti» ot- tamaan perhoon. Itse haen mahdollisuuk- sien rajoissa ja mielelläni näissä olosuh- teissa paikkoja, joissa tiedän varmasti lohien pysähtyvän. Parhaat paikat ovat mielestäni niitä, joissa tiedän jo olevan pai- kalleen jääneitä kaloja, jotka reagoivat uu- sien tullessa pooliin. Voisinkin kutsua näi- tä paikkoja aktiivisiksi pooleiksi.

Monesti nämä poolit ovat koskien alusia, joissa virta rauhoittuu laskien hienosti su- vantoon muodostaen virran laidan tai kan- tin, joissa lohi tuntuu viihtyvän. Tällainen pooli on monesti omasta rannasta katsoen tasaisesti syvenevä ja tuon nopean ja rau- hallisen veden rajalla myös veden syvyys ja virtaama tuntuu olevan sellainen, jota kala

hakee. Virrankantissa kalan on helppo olla ja siitä pääsee tarvittaessa nopeasti piiloon kovan virran alle. Tällaisessa poolissa yk- kösvalintani on kellurunko ja tilanteeseen sopiva tippi, joka voi olla inter, tai vaikka- pa nelosuppo riippuen virran voimasta, sy- vyydestä ja ennen kaikkea siitä, mikä tun- tuu uittavan perhoa hyvin juuri sillä alueel- la, jossa oletetaan kalan olevan aktiivinen. Peruke itselläni on yleensä noin vavan mittainen, kahdesta monofiilin pätkästä sidottu »kartioitu» peruke. Takapää 0,45 ja kärki 0,40 Trabuccoa.

Tällainen pooli oikein huutaa kevyttä perhoa, joka roikkuu pinnan alla ja oikenee vauhdilla kovemman virran puolelta kalan näkökenttään jääden ärsyttävästi hengai- lemaan siihen. Mikäli tällaisessa paikassa kalastaa upposiimalla, monesti lopputule- ma on se, että siima vetää perhon liian no- peasti pohjaan. Tai jos perho on raskas, se ei jaksa pysyä pyytämässä virran sivussa vaan se putoaa pohjaan. Itse haluan jättää perhon hengailemaan tuohon virrankant- tiin ja vavanmittaisella perukkeella, kevyel- lä siimalla ja kevyellä perholla se onnistuu hienosti.

Kun vesi lämpenee ja on todella kirkas- ta, monesti kala siirtyy aivan kosken alle, tai sille selkeästi syvemmälle puolelle vir- taa. En tiedä hakeeko kala tällöin vedeltä syvyyttä, happea vai hakeutuuko se enem- män rikkonaisen pinnan alle paremman suojan toivossa. Tällöin kannattaa mennä mahdollisuuksien mukaan vastarannan puolelle, vaikka monesti tällaisissa pooleis- sa syvemmän puolen ranta onkin jyrkem- pi, esimerkiksi kivipenkka. Tuolla puolella voi halutessaan siimaa hieman synkentää, mutta itse olen onnistunut parhaiten ke- vyellä siimalla, jolla saan perhon jäämään roikkumaan virran päälle.

Mikäli taas haluaa, tai jos täytyy upottaa perho lähelle pohjaa, kannattaa valita oikea upposiima, joka kovenevan virran painees- ta huolimatta menee kohti pohjaa. Tällöin- kin itse valitsen kuitenkin pitkän peruk- keen ja kevyen perhon, saadakseni perhol- le aikaa olla vedossa. Synkkä siima, lyhyt peruke ja painava perho ovat joskus oikea valinta, mutta monesti uittokin on todella nopea, koska tässä tapauksessa kova virta on omalla puolella, eikä perho tullessaan kohti rantaa hidasta vauhtia niin kuin ma- talalle puolelle tullessaan. Upposiimalla saa helposti perhon jäämään oman ran- nan kiviin kiinni.

»...jos perho on raskas, se ei jaksa pysyä pyytä- mässä virran sivussa...»

▲ Vastarannalla vir- rankantti, joka yleen- sä on hyvä paikka kalalle. Joskus kan- nattaa silti koittaa myös penkan puo- leita.

KUVA MIKKO KURKKOLA

Korostaisin vielä tässä sitä, että tällaisis- sa olosuhteissa ja poolissa kala useimmi- ten tulee heti perhoon. Joskus se seuraa perhoa sen tullessa miedompaan rantaan, mutta veden lämpö ja virtaama kesävedel- lä yleensä houkuttavat kalan liikkeelle mel- ko nopeasti perhon tullessa sen revierille.

Kannattaa muistaa, että kaikki kalat eivät aina makaa pohjassa. Göran Andersson sa- noi joskus hienosti, että lohi on mestari lei- jaillemaan virrassa, eikä sen tarvitse olla ai- na pohjassa. Norjalaisessa Oppstrøms-po- dcastissa on äärimmäisen hieno jakso, jossa haastatellaan Göran Anderssonia. Mi- käli norja ja ruotsi taittuu, suosittelen läm- pimästi tämän jakson kuuntelua.

Vesi nousee

Otetaan seuraavana tarkasteluun tilanne, jossa olemme samaisella poolilla, mutta sa- de on nostonut vedenpinnan korkealle ja vesi on värjäantynyt. Mikäli poolin karak- tääri on sellainen, että pooli tavallaan säi- lyttää muotonsa, sen vain levetessä veden tullessa kuivalle maalle, kannattaa keskit- tää onkiminen siihen virran rauhalliseen

osaan. Tällöin ei mielestäni kannata vali- ta sitä kaikkein jyrkintä siimaa, ainakaan heti ensimmäiselle kierrokselle, koska ka- la on yleensä ihan rantapenkassa kiinni tai ainakin siinä ohueksi jääneessä rauhalli- semmassa osassa. Esimerkiksi kellurunko ja tilanteen sallien vaikkapa nelos- tai ku- tosnuppi on ainakin itselläni toiminut par- haiten.

Peruke kannattaa mitoittaa sen mukaan, että perho pysyy mieluiten siellä välivedes- sä kuitenkin jäämättä pohjaan liian aikai- sin tullessaan kohti rantaa. Perukkeen mi- talla ei muuten liiemmälti taida olla otin kanssa merkitystä, mutta jos ei oikein osaa päättää, mitä tehdä, niin peruke kannattaa mitoittaa sellaiseksi, että heittäminen kor- keasta vedestä huolimatta on mahdollisim- man helppoa.

Joskus ja aika useinkin joen tulviessa virta tuo roskaa rantaan. Jos tällaisessa pai- kassa on koko ajan lehtiä ynnä muuta ros- kaa perhossa, kannattaa mahdollisuuksien salliessa kokeilla toista syvyyttä. Monesti roskat kulkevat tiettyssä vesikerroksessa ja väittäisin, että lohi hakee virrassa paikkaa, jossa roskia ei ole tai ainakin niitä on mah-

»...lohi on mestari lei- jaillemaan virrassa...»

dollisimman vähän. Tätähän nyt voi jokainen itsekin miettiä; jos taivaalta tulee vetä, räntää ja kirveitä on huomattavasti helpompi kulkea seinän vieressä, johon tuuli ei osu niin hyvin kuin keskelle katuja. Joskus taas on tilanne, jossa roskat pyörivät seinustalla, kun tuuli tekee pyörteitä ja ne kulkevat kohti tyventä keräten roskat sinne seinän viereen. Eli vaikka vesi on sameaa, se ei estä kaloja olemasta aktiivisia.

Roskien kokoaikainen väistely ei varmasti kalalle maistu, joten se hakeutuu paikkaan jossa se voi olla koko ajan syyhkimättä puolelta toiselle. Toisin sanoen, joskus aivan pinnassa kulkeva siima voikin olla oikea valinta, varsinkin jos virta pyörittää roskia syvemmillä. Tällöin kala nousee aivan pinnan alle puhtaaseen käytävään. Me emme vain välttämättä näe niitä, koska vesi on likaista. Itse olen monesti nähnyt eräällä poolilla kuinka veden noustessa ja ollessa likaista kalat ovat niin pinnassa, että ne »tuikkivat» siinä. Ne pysyvät virrassa hyvin, ja luulenkin, että syvemmillä, missä ne normaalivedellä olisivat, kulkee roskaa.

Itse en pelkää värjäytynyttä ja korkeaa vettä. Mielestäni silloin onkin

nittävää, koska kala ottaa yllättävän hyvin perhoon, kun se sameassa vedessä tulee ihan puskista kalan eteen. Tällöin värikkäät perhot toimivat todistetusti hyvin. Itselläni myös Glödhäck on ollut toimiva peli mustan näkyessä mielestäni hyvin sameassa vedessä. Itse kalastan monesti korkealla vedellä myös paikkoja, joissa ei selkeää Soft Spottia ole, mutta joissa oma ranta sallii uposiiman käytön. Pidän tärkeänä sitä, että saan perhon tulemaan omaan rantaan »oikealla» vauhdilla, jotta kala, mikäli se perhon matkalla näkee ja siitä kiinnostuu, voisi seurata sitä kovemmasta virrasta lähelle rantaa ja mahdollisesti ottaa sen. Korkea, likainen vesi antaa anteeksi paljon enemmän kuin kirkas vesi, mutta silti sellainen siisti liikkuminen veden rajassa ja järkevän mittaiset, hyvin hallittavat heitot ovat tässä tilanteessa oikea ase. Mikäli saat jostain kohtaa tällaisessa tilanteessa tärpin, ei kannata jäädä hakkaamaan kyseistä kohtaa turhan pitkään. Usein kalatkin ovat säikkyjä liikkeistä vedestä johtuen. itse merkkään jalsijät prikulleen, katson paljonko siimaa oli ulkona ja mahdollisuuksien mukaan palaan takaisin paikan oltua rauhassa tovin.

▼ Sadepäivä nostaa joen nopeasti korkealle ja kalat hakevat rauhallista paikkaa. Kalastaja heittää perhoa joen rauhallsella puolella.

»Monesti kala ottaakin vasta hetken ihmeteltyään...»

Anna perhon uida

Seuraavana puidaan tilannetta, jossa emme tiedä varmaksi missä kala alueella huijaa tai seisoo. Kuvitellaan paikka, jossa on tasainen virta, syvyyttä keskivirrassa vaikkapa kahdesta neljään metriin, ja syvyys pysyy rantaan asti kohtuullisena. Paikka jossa soutajat viihtyisivät hyvin. Kovalla virralla kala on oletettavasti paikassa, jossa sen ei tarvitse taistella painetta vastaan liikaa. Tasaisen syvä, leveä virta voi kätkeä paljonkin kalaa, mutta monesti rantaperhomies sivuuttaa nämä paikat liian helposti. Tällaisessa tilanteessa siiman valinta onkin ehkä tärkein asia Pyhästä Kolminaisuudesta. Mietitäänpä eri vaihtoehtoja:

Ensimmäinen kierros heitetään mahdollisuuksien mukaan vaikkapa kuivin jalojin rantapenkalta ja käydään läpi alue, jonka järkevillä heitoilla voi hallitusti kalastaa. Koska emme tiedä kalan varmaa paikkaa, kannattaa alue haravoida läpi. Siiman valinta osuu sellaiseen, joka saadaan kulkemaan järkevää vauhtia aina rantaan saakka. Ei kuitenkaan niin synkkää siimaa, etteikö sitä voisi hetken pitää roikkumassa oman rannan suuntaisesti uiton lopussa. Monesti kala ottaakin vasta hetken ihmeteltyään, joko sen jo oltua aivan rannan tuntumassa tai ehkäpä se on lähtenyt keskemältä perään ja ottaakin perhon vasta, kun siima oikaisee perhon roikkumaan. Tämä on siis äärimmäisen tärkeää muistaa. Itse olen saanut useita kookkaita lohia juuri näin. En osaa sanoa onko kala ollut parkissa rannan tuntumassa vai seuraako se keskeltä virtaa perhoa ja ottaa vasta, kun perho kääntää vedosta suuntaa jäaden roikkumaan. *Pyhän Kolminaisuuden tehtävä onkin siis houkutella kala ottamaan perho joko sen uidessa kalan ohitse matkallaan kohti rantaa tai saada kala lähtemään perhon perään ja ottamaan perho ennen kuin siima nostetaan uuteen heittoon.* Tässähän on koko homma juu.

Tätä kannattaa oikeasti hieman miettiä; millaisella siimalla, perukkeella ja perholalla oikeasti kannattaa kalastaa? Mikäli tietää metrilleen missä kala on, voi täsmäosuma olla helppo tehdä synkällä siimalla, viedä perho kalan eteen ja pakottaa se joko ottamaan tai vaihtamaan paikkaa. Mutta jos emme tiedä missä kala seisoo, ei kannatta kalastaa paketilla, joka jää pohjaan liian aikaisin kalastamatta koko aluetta siitä hetkestä, kun perho putoaa veteen aina rantaan saakka. Uitossa on monta eri vaihetta

ja ne kannattaa mieluummin antaa perhon pyytää kuin jättää se heti pohjaan.

Seuraava kierros kalastetaan jo selvästi irti rannasta. Kahlataan syvemmälle tilanteen salliessa ja keskitytään vaikkapa virran pinnasta havaittuun kohtaan tai alueeseen, jossa virta hieman hidastuu. Tällaisessa kohdassa on oletettavasti syvempää, joku painauma tai vaikkapa kivi, joka aiheuttaa virrassa muutoksen, jonka voi havaita pinnasta saakka. Sanotaan, että lohi ei kaipaa syvää monttua lepopaikakseen, vaan tasaisella pohjalla pienikin painauma riittää. No oletetaan, että kalan voisi saada tuollaisesta kohdasta. Mikäli virta on niin rauhallinen, että kellurunkoisella uppotippisiimalla, tai miksei vaikka pintasiimallakin, tuntuisi pärjäävän, kannattaakin ensin koittaa sillä. Pitkähkö peruke, muttei kuitenkaan niin pitkä, ettei se oikene kunolla, on oiva valinta. Nyt ei siis ole tarkoitus upottaa ylettömästi vaan hakea oikea vauhti ja olla räiskimättä. Tasaisessa virrassa, varsinkin kun valoa on paljon, siiman roiskiminen tuskin auttaa asiaa. Uitetaan ja uiton lopussa annetaan perholle hieman aikaa olla tyrkyllä ennen kuin vedetään siima uuteen heittoon.

Mikäli tämä ei tuota tulosta, voidaan esimerkiksi kokeilla upponarua.

Poolin ollessa tasaisesti virtaava, kannattaa taas miettiä, miten perhon haluaa tarjota mahdolliseen ottikohtaan. Mikäli heitetään siinä perus-nelivitosessa, kannattaa katsella hieman, kuinka siima vetää ja kulkee, varsinkin sen oietessa ottikohdan päälle. Oletetaan siis, että ollaan kahlaamalla sellaisessa kohdassa, josta siima kääntyessään suoraksi toisi perhon siihen kalan kohdalle. Mikäli tuntuu siltä, että nelivitonon ei kuljeta siimaa mieleisesti ja jyrkennetään heiton kulmaa, kannattaa huomioida, että miltei aina tällaisessa tasaisessa virrassa siima tekee pussin alavirran puolelle. Tämänhän huomaa usein siitähän, että jos perho jää pohjaan, ja lähdet vetämään siimaa vavalla ylös, niin siima nousee vedestä osoittaen alavirtaan, mutta perho onkin tarttunut pohjaan jo paljon ylempänä. Tässä palaan siihen lyhyen »Klunssin» käyttöön. Kun uposiima on lyhyt, on sen uiton hallinta mielestäni huomattavasti helpompaa. Heittopituudessa häviää totta kai, mutta tuollaisen painavan lyhyen klumpin uittaminen on jotenkin paljon tunnokkaampaa kuin pidemmän uposiiman. Jotenkin sen saa

»...millaisella siimalla, perukkeella ja perholalla oikeasti kannattaa kalastaa?»

helpommin roikkumaan alavirtaan hiljakseen ja se inhottava alavirran pussinpohja on huomattavasti helpommin vältettävissä.

Nyt pitää siis muistaa, että perhokalastaja uittaa siimaa, joka taas kuljettaa perhoa. Upopperhokalastuksessa me emme edes näe perhoa, vaan siiman, mikäli sitäkään. Uitossa me siis tunnemme siiman painon, emme perhoa. Tämän vuoksi uskallankin sanoa, *että me uittamme siimaa*, emmekä perhoa. Poikkeus tulee pinturihommissa ja hitsaamisessa, mutta näissäkin näkyvän perhon kontrollointi tapahtuu siiman välityksellä.

Olen myös aina puhunut siiman »mahtumisesta» virtaan. Tällä tarkoitan sitä, että jos virta, tai virrankohta, jossa kalastetaan, on tavallaan kapea, leveässäkin uomassa, on »liian» pitkän siiman mahdolluttaminen siihen vaikeaa. Tätä on vaikea selittää, mutta jos mietitään näin, että ainakin minulla heiton kulma määryytyy vain sen mukaan, kuinka saan siiman uimaan virrassa niin, että oietessaan se olisi ohjannut perhon mahdollisimman hyvässä kulmassa ja vauhdissa oletettuun kalaan nähden. Ja kun tiedetään, että sijoittuminen on lohenkalastuksessa kaiken A ja O, joskus siima ei tavallaan mahdu kulkemaan sopivaa aikaa virrassa saavuttaakseen oikean vauhdin ja syvyyden. Tällöin lyhyempi siima saattaa olla huomattavasti helpompi uittaa ja hallita, ja oikea vauhti saavutetaan helpommin. Jos taas virta on leveä ja vetää hyvin, normaalimittainen upposiima on hyvä valinta.

Nykyisillä upponaruilla heittäminen on helppoa ja kalastus nautittavaa, sekä myös tehokasta, mutta niillä voi myös huonontaa lopputulosta. Eräs vanha ystäväni sanoi aikoinaan minulle, kun kalastin 850 grainisella: »Miki, jos kala onkin nyt pinnassa, niin sinähän kalastat niiden alta. Ei niillä ole vatsassa silmiä.» Eli tällaisen tasaisen virran summa summarum olisi jotenkin näin: Valitse siima niin, että se tarjoaa perholle mahdollisuuden houkutella kalaa koko uiton ajan. Perhon olisi hyvä kulkea hieman virtaa nopeammin tai hitaammin mukavassa kulmassa kohti rantaa. Uita loppuun asti, äläkä yritä heittää liian kauas. Opettele omat rajasi.

Heitä pidemmälle...

Seuraavaksi saavumme poolille, jossa kaksi virtaa yhdistyy saaren alapuolella ja virtojen keskelle on muodostunut vedenalainen särkkä, joka jättää päälleen hitaamman virran. Nouseva kala kulkee ylös särkän molemmin puoli, mutta kauden edetessä paikoilleen

jääneen aktiivisen kalan tavoittaa monesti särkän kyljestä, mutta ikävä kyllä liian usein juuri siellä särkän toiselta laidalta. Mikä neuvoksi?

Mikäli kahlaaminen keskemmälle ylävirran puolelta onnistuu, se on hyvä vaihtoehto. Siima voidaan heittää loivassa kulmassa särkän yli ja tuoda roikkumaan kovan virran puolelta särkän sivuun, jolloin perho jää pyytämään kalan ikkunaan. Jos taas ollaan tilanteessa, jossa kahlaaminen ei onnistu, on parempi laittaa kovat piippuun. Nyt tarvittaisiin sitä kaivattua heittopituutta.

Jos homma rokkaa, tekniikka ja kamat ovat kunnossa, saadaan siima heitettyä niin pitkälle, että siiman saa kääntymään sinne särkän toiselle puolelle. Itse ainakin valitsisin kellurunkoisen siiman sopivalla tipillä. Tässä perukkeen mitta versus perhon koko sekä paino näyttellee isoa roolia. Siis, jotta saadaan perho mahdollisimman pitkälle ja uitto heti kuntoon täytyy heiton oieta kunnolla. Kun siima putoaa veteen, vapa nostetaan korkealle, jotta saadaan siima oikenemaan särkän sivuun rannan tarttumatta välivirtaan ja pilaamatta uittoä. Jos taas haluaa upottaa perhon heti, kannattaa laittaa hieman raskaampi perho, kuitenkin sellainen, jonka pystyy heittämään. Upposiimaa on tällaisessa tilanteessa usein hankala käyttää. Siiman tyvihän lähtee uppoamaan heti kun se tulee veteen, joten monesti se ottaakin särkkään kiinni, pilaten uiton, mikäli koko siimaa ei saada heitettyä särkän yli.

Jos taas tällainen pooli mahdollista kalastaa alavirran puolelta »larvastamalla» se on yleensä takuukamaa. Painava perho, pitkä peruke ja vaikkapa kellusiima on kyllä paketti joka antaa kalaa. Minulle henkilökohtaisesti tuo larvastus ei vain ole kauhean mieluisaa, vaikka tehokasta onkin, mutta jotenkin miellän lohenkalastuksen enemmän sellaiseksi »swingin kautta maaliin» -hommaksi, jossa heittotaito ja uittaminen ovat se the Juttu. En missään nimessä kuitenkaan koe larvastusta pahana, se ei vain ole minun juttuni. Tämänkin on vain valintakysymys, jossa tehokkuus ja mielekäs tekeminen kohtaavat, ja minun tapauksessani se mielekäs tekeminen on parempi vaihtoehto kuin tehopyynti, vaikka jäisin kalojen määrässä vähemmälle. Puolustukseksi voisin kuitenkin sanoa, että swingaamalla joskus olen muutaman kalan saanut.

Joskus tällaisen penkanreunan kalastus, veden korkeudesta ja kalojen aktiivisuudesta riippuen voi onnistua myös pinta- tai intersiimalla niin, että heittää 90 astetta särkän yli ja antaa virran tehdä siimaan pussin alavirran puolelle. Varsinkin Sunray-tyyppiset perhot

»Nykyisillä upponaruilla heittäminen on helppoa ja kalastus nautittavaa...»

ovat minulla pelittäneet näissä paikoissa juuri tällaisella tyyllillä. Siima vetää perhon vauhdilla kalan yli ja joskus joltain potilaalta saatavaa palaa käämit. Nämä räjähdysnomaiset, salaman nopeat tärpit ovatkin hienoja.

Mikäli kala ei ole halukas tulemaan kovan virran puolelta tulevaan perhoon, tämän kaltaisissa, pienemmissä pooleissa kannattaa kokeilla kevyempää siimaa, jolla pystyy kikkailemaan helposti. Tämä on hieman työläs tekniikka, mutta kokeilemisen arvoinen. Nyt tarkkana; heitetään mahdollisuuksien mukaan pitkä Perry Poke -tyylinen svippaus alakäden puolelta eteen nostamatta siitä siimaa varsinaiseen heittoon. Siis toisin sanoen ankuroidaan siima niin, että heitto tavallaan jää kesken, jolloin siiman tyvi menee särkän yli kovaan virtaan ja tippi, peruke ja perho jäävät särkän päälle matalaan, rauhalliseen virtaan. Sen jälkeen mendataan siiman tyveä mahdollisimman paljon, jolloin tyvi pysyisi virrassa vetäen matalan päältä perhon särkän sivuun. Monesti kala ottaa tällaiseen tarjontaan. Luulen, että se on tottunut virran mukana kulkeviin partikkeleihin, jotka tulevat sen näkökenttään kovan virran eli vastarannan puolelta. Kun perho tuleeikin matalalta puolelta, eli siis särkän yli kalan näkökenttään, se rikkoo kaavaa, johon se on tottunut.

Herkkä paikka

Seuraavana pooli onkin niska. Tämä on minulle vaikea tilanne. Olen aina ollut huono

kalastamaan niskoja, tai sanoisin ehkä mieluummin, että olen saanut vähemmän niskoilta kalaa kuin koskien alta. Mutta pari huomiota olen vuosien varrella asiasta tehnyt.

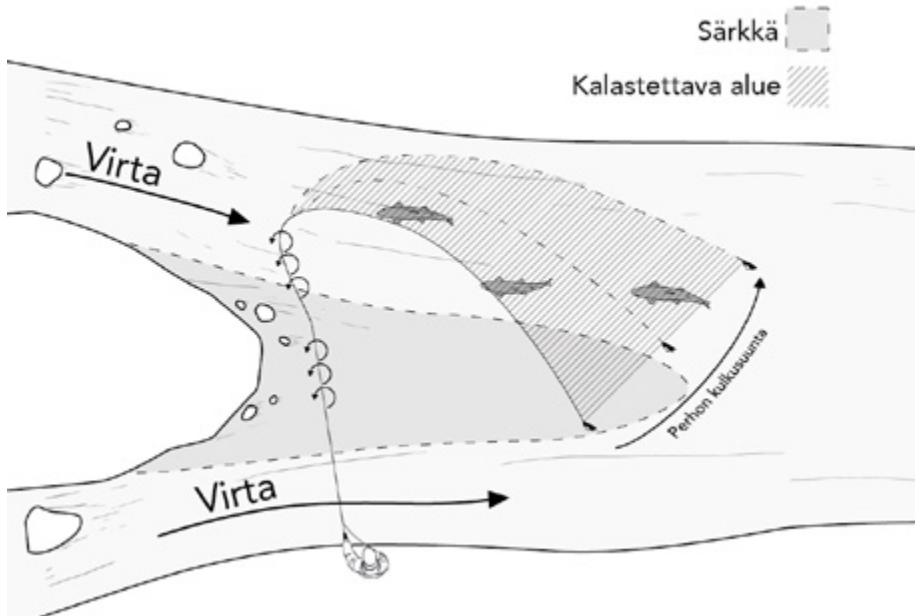
Monesti niskoilla kalastetaan pitkillä perukkeilla ja siimalla, joka antaa perholle vauhtia. On eittämättä selvää, että tasaisella niskalla kala näkee kirkkaassa vedessä perhon jo kaukaa, eikä ole niinkään yllätettävissä, joten vauhdilla tuleva perho puoltaa tässä tilanteessa asiaansa. Itse olen saanut parhaiten kaloja niskoilta, joissa vesi murtuu hieman aiemmin, kuin sellaiselta ihan tasaiselta kauniilta niskalta. Vesihän käsittääkseni murtuu, kun niska madaltuu juuri ennen koskeksi muuttumista, tai veden vauhti on niin kova, että se ei pysy enää tasaisena.

Enimmät kalani niskoilla ovat tulleet todella ylhäältä ja yleensä ovatkin kaloja, jotka ovat parkissa niskalla. Ne kalat, jotka olen saanut lähempää murtumispistettä tai ihan murtuman juuresta, ovat olleet miltei aina nousevia kaloja. Niskalla kala tulee uskoakseni yleensä aina suoraan perholle, eikä seuraile sitä pitkiä matkoja tai lähde perhoa vastaan sen tullessa kohti. Pinturihommissa tilanne voi olla toinen.

Itse suosin niskoilla kellurunkoa ja sopivaa tippiä sen mukaan, kuinka lujaa vesi kulkee. En juuri koskaan kalasta pinturilla tai hitsaa, joten pudotan tästä pintasiiman pois, vaikka se tehokasta varmasti onkin. Minun kompetenssini pinnasta kalastamiseen ei vain yksinkertaisesti riitä, joten jätän ne jutut niistä pa-

»En juuri koskaan kalasta pinturilla tai hitsaa...»

► Hieman työläs tekniikka, mutta onnistuessaan tuottaa usein tulosta.
PIIRROS: JUUSO LIEVONEN

remmin tietäville. Perukkeen mitalla niskoilla en uppokalastuksessa usko olevan mitään megalomaanista merkitystä kalansaannin kannalta, mutta heittämisen kylläkin. Monet pintaperhofanaatikot kyllä vannovat pitkän perukkeen nimeen, ja niissä hommissa se varmaan puoltaakin asiaa. Jos niska on syvä ja joudutaan kahlaamaan, pitkä peruke on mielestäni tällaisessa paikassa hankala, ainakin kahdenkäden vavalla. Niskalla kannattaa mitoittaa kamat niin, että saa heitettyä siiman aina suoraksi, jotta perho lähtisi heti uimaan. Niskoilla myttyheitto hukkaa liikaa sitä kuuluisaa Driftiä. Niinpä minun valintani on jämäkkä vapa ja siima, joka oikeenee helposti, 3-4 metrin peruke ja perho, joka auttaa peruketta oikenemaan.

Matalassa ja arassa niskassa kalastaminen vaatii taas sellaista herkkyyttä, jo-

ta harvalta lohenperhokalastajalta löytyy. Siistit heitot, siima joka ei pudotessaan läsähdä pintaan ja on helppo korjailla, mikäli siiman vauhtia halutaan lisätä tai hidastaa. Skagit ainakin minulla jää näissä tilanteissa heti pois. En muutenkaan pidä Skagit-siimoista niiden varsinaisessa tarkoituksessa. Yksi, huomion arvoinen asia herkällä niskalla kalastettaessa on siiman luokka, tai oikeastaan sen ominaispaino. Kevyt siima kuljettaa perhoa herkemmin kuin raskas, pinta-alaltaan laaja siima, joka myös massastaan johtuen on raskaampi.

Väärästä suunnasta

Seuraavana olemme paikassa, jossa omalla rannalla kulkee kova virta ja syvä uoma, ja kalat näyttävät olevan selvästi vastarannan

puolella miedommassa virrassa, tai kovan ja miedon rajassa. Mikäli joen ylitys ei ole mahdollista, tai lupa ei kata vastarantaa, mikä neuvoksi?

Tässä hyvä heittotaito onkin nyt suunnaton etu. Itse valitsen yleensä siiman, joka oikeenee mahdollisimman hyvin ja jolla saan hidastettua tai jarrutettua kovan virran aiheuttamaa siiman tyveen kohdistuvaa painetta. Minulla on muutama spesiaalisiima, joissa tyvi onkin nopeasti uppoavaa, siiman kärkiosan ollessa hitaammin uppoava tai jopa kelluva. Tilanteessa, jossa siimaa ei saa heitettyä kokonaan kovan virran yli, tyven jäädessä heti virran imuun, tällainen »väärinpäin» tehty siima voi toimia hyvinkin. Siiman tyvi uppoaa heti, jolloin se ehkäpä ei lähde niin nopeasti vetämään perhoa pois sieltä vastarannan puolelta. Guideline aina-kin teki jo vuonna miekka ja kilpi tällaisia siimoja, jotka eivät muistaakseni koskaan tulleet kunnolla markkinoille ja muistaisin, että nykyään Artic Silver -tuotemerkillä on vastaavia naruja myynnissä. Tällaisen siiman voi itsekin väkästellä oman mielensä mukaan, kunhan löytää sopivat palat.

Kun tällaista paikkaa ongitaan tavallisella siimalla, ainakin minulla on toiminut parhaiten tyyli, jossa heiton jälkeen korjaan tarvittaessa siiman tyveä hieman ylävirtaan ja yritän antaa perholle aikaa tulla sopivalla vauhdilla rannasta virran sivuun. Tämä on monesti hankalaa, kun siiman tyvi on jo vedossa kovasta virrasta johtuen. Mutta pidemmällä vavalla ja lyhyellä ampparilla se onnistuu kohtuullisen hyvin. Vavan kärki kohti taivasta, rannari irti vedestä ja yritetään antaa perholle aikaa pysyä hetki virran laidassa. Joskus kala kyllä kiinnostuu perhosta, joka suhahtaa nopeasti sen näkökentän ohi, mutta omat kokemukseni puoltavat sitä, että kala ei mielellään lähde perhon perään kovan virran puolelle, vaan mieluummin tyventä kohti. Poikkeus vahvistaa kuitenkin säännön.

Joskus painava perho antaa aikaa, sen jarruttaessa hieman uiton vauhtia. Kaikkihan riippuu siitä, saadaanko perho jäämään sinne kalojen alueelle houkuttelevasti vai ei. Tällaiset paikat ovat monesti vaativia kalastettavia. Mutta varsinkin silloin, kun vastarannalla on ollut rinki pystyssä, saattaa »väärästä» suunnasta tuleva perho ollakin tehokas.

Virran kaivama

Seuraavana saavumme paikkaan, joka on ehkäpä hankalimmin kalastettavissa kertomistani paikoista. Pieni syvä putama tai lyhyt uoma oman rannan puolella, tai voihan se olla vastarannallakin, mutta kuvitellaan nyt, että se on omalla rannalla, ja jonka päällä kasvaa pitkällä matkalla puita haittaamassa heittämistä. Sanonkin heti tähän alkuun, että tällaiset pienet, suojaosat paikat ovat todella hyviä, mutta vaikeasti ongittavissa ja jäävätkin monesti miltei täysin huomiotta. Monesti tilanne on vielä inhottava siltäkin osalta, että virtaaman ollessa sopiva paikan kalastukseen, vesi on liian korkealla, jotta tällaisia paikkoja voitaisiin kunnolla kalastaa, ja kun vesi laskee riittävästi, virtaama on jo niin onneton, että kalakin vaihtaa maisemaa.

Usein tällainen paikka muodostuu tulvan jäljiltä, kun vesi nousee ja virtaama kasvaa, eikä vesi mahdu kulkemaan normaalissa uomassaan. Tällöin virta saattaa kaivertaa ajan saatossa syviäkin putamia pääuoman reunoille, jotka normaalivedellä ovat kuivilla. Ja todella usein näissä paikoissa on matalampaa keskivirran puolella, koska veden kaivaessa uomaa, se kulkee lujaa rantapenkkaa vasten kaivertaan uutta reittiä kuin tunnelia siirtäen maa-ainesta pois tieltään alavirtaan ja keskivirran puolelle. Kun vesi nousee ja virtaama kasvaa pääuomassa, jossa kalat olisivat normaalivedellä, ne hakeutuvat paikkoihin joissa ne voivat putamat rannan lähellä olevatkin hyviä lepopaikkoja lohille, koska niissä on syvempää ja rauhallista vettä, ja jotka keskivirran puolelle jääneestä soraikosta johtuen ovat hyvinkin suojaosia paikkoja.

Kun vesi on normaalilla korkeudella ja kalamies kulkee rannoilla, kannattaakin katsella kuiviksi jääneitä paikkoja hieman eri silmällä. Rantoihin kaivautuneet syvät uomat, joissa ei ole hienoa hiekkaa, joka pölyäisi kalan silmille, vaan pohja on kivikkoa tai karkaa soraa, saattavat ollakin korkean veden aikaan niitä kohtia, joissa todellakin kannattaa käydä kokeilemassa.

No, hetki on koittanut, vesi on korkealla ja lohimies hassussa hatussaan katselee tällaista paikkaa miettien, miten helkutissa saisi perhon uimaan sinne. Päävirta kulkee lujaa uoman keskellä ja mikäli on mahdollista, kannattaakin kokeilla, onnistuisiko heittää siima kovaan virtaan ja toivoa, että

»...tällaiset pienet, suojaosat paikat ovat todella hyviä...»

▼ Siima oikeenee kivipankolta.

»...kala ei mielellään lähde perhon perään kovan virran puolelle...»

»...kala saa mennä jos henkilulta säilyy...»

se vetäisi perhon puskiin alle putamaan. Monesti tämä onnistuukin, vaikka putama olisi kaukanakin kohdasta mistä heitetään.

Mikäli edellinen ei tuota toivottua tulosta, voi kokeilla kahlata hieman ulos, mikäli virtaama sen sallii ja heittää loivasti kohti omaa rantaa. Joskus virtaama rannan tuntumassa riittää viemään siiman ja perhon putamaan, mutta tällöin kannattaa valita kevyt siima ja kevyehkö perho. Mikäli putaman keskivirran puolelle on jäänyt matalampi kivikko tai särkkä, kannattaa yrittää kahlata sen päälle ja kokeilla sieltä kalastaa rantaa kohden. Näissä tilanteissa kannattaa kuitenkin olla todella varovainen. Vaikka vettä olisikin vain puoleen sääreen, yleensä virta on kova. Ja jos särkkä on normaalivedellä kuivilla, voivat kivet olla irtonaisia ja helposti lähteä jalkojen alta kahlatessa.

Itselleni on käynyt kerran niin, että kahlasin tällaisessa paikassa särkälle hieman jo turhankin kovalla virralla ja heitin omaa rantaa kohden normaalisti kuivilla olevaan uomaan. Siima ui hienosti ja sainkin kalan tarttumaan perhooni. Kala pysyikin uomassa ja minä aloin suunnitella paluuta särkkää myöden ylävirran kautta rantaan, mutta se ei mennyt-kään kuin Strömsöössä. Vesi joessa nousi nimittäin sillä vauhdilla, että paluu lohi siiman päässä ei meinannutkaan enää luonnistua ja jouduin ihan Aikuisten oikeasti puolittain paniikissa taistelemaan itseni turvallisemmille vesille. Olin vääntänyt jarrut auki kelasta ja antanut siiman mennä menojaan. Ajattelin, että kala saa mennä jos henkilulta säilyy. Pääsin pitkän ja raskaan yrittämisen jälkeen rantaan ja aloin kelaamaan löysiä naruja sisään. Suureksi yllätykseksi kala olikin vielä kiinni ja oli ilmeisesti jäänyt ihmettelemään siihen uomaan miksi veto kääntyikin alavirran puolelle löysästä siimastani johtuen. Kaiken kukkuraksi sain vielä kalan ylös. Tällaisen jälkeen olisi paras ajaa suoraan kioskille tekemään Lotto.

Siimat

Muutama sana vielä siimoista. Varsinkin aloitteleville lohenkalastajille saattaa siimojen valinta tuottaa harmaita hiuksia. Olen monesti törmännyt tilanteeseen, jossa aloitteleva kalastaja tuskailee heittämisen kanssa, varsinkin kun heittotaito on vielä vajavainen ja ikävä kyllä, monesti joko tahattomasti tai puhdasta tietämättömyyttään, joku on myrkyttänyt aivan vääränlaisen siiman kyseisen heittäjän vapaan, saati vajavaiseen tekniikkaan.

Jos ostaa erilaisia siimoja ja jos ei tiedä, mitä pitäisi hankkia, olen vakaasti sitä mieltä, että on järkevää ottaa yhteyttä sellaisiin henkilöihin, jotka osaavat kokemuksen kautta sanoa, mitä kannattaa hankkia.

Toinen asia, johon kannattaa kiinnittää huomiota erilaisten siimojen kanssa on peruke, tai paremminkin sen mitta. Jos ja kun lohestuksessa käytetään tilanteen niin vaatiessa upposiimoja, moni käyttää niissä todella lyhyttä peruketta, vaikkapa puoli metristä. Tämä ajaakin asiansa silloin, kun perho halutaan saada syvälle nopeasti. Jos heittäminen ei ole ihan kympillä hallussa, kannattaa upposiimoillakin käyttää hieman pidempää peruketta. Ei sen tarvitse olla mikään viisitoista jalkainen, mutta vaikkapa pari metrinen. Hieman pidempi peruke helpottaa ankkurointia, koska lyhyellä perukkeella kalastettaessa joudutaan Speyn kaltaisissa heitoissa ankkuroimaan itse heittosiimalla, ja koska siiman pudotessa veteen se lähtee heti vajoamaan. Tällöin tulee monesti kiire ja heitto sutii. Jos taas odottelee ja tai vaikkapa kääntää etuheiton suuntaa, siima ehtii upota ankkurissa jo niin paljon, että etuheitto tuntuu todella työläältä. Kokeneemille tämä ei tuota ongelmaa, koska heittäminen on syvällä selkärangassa.

Sanon nyt tämän miljoonannen kerran; upposiimoilla kalastuksen ei aina tarvitse olla vain perhon upotusta. Siimaa voi käyttää myös uiton vauhdin säätäjänä, jolloin pidemällä perukkeella ja kevyellä perholla varustettu upposiima antaa kalastajalle aikaa säätää uiton vauhtia ja sitä myöden tarjoaa monipuolisempaa kalastusta erilaisissa paikoissa. Kun puhuin aiemmin lyhyistä upposiimoista, en tarkoita niillä mitään Skagit-runkoa, vaan uppoavia ampumapäitä, jotka ovat sellaisinaan minun käyttöni ylimitoitettuja painoltaan. Kaikki upposiimat eivät sovellu tähän tarkoitukseen. Itse sain vuosia sitten Håkan Norlingilta Guiden yliluokkaisia vanhoja Power Tapereita, joista muutamista nopeimmin uppoavista tein lyhyet klumpit. Myös vanhat Grainisiimat ovat lyhyitä ja tein esimerkiksi yhdestä 950-grainisesta sellaisen kuuden ja puolen metrin nupin, joka pelaa kovemmassa virrassa hienosti. Tärkeää tällaisessa lyhyessä siimassa on se, että sen pitää olla kokouppo. Nykyiset 3D, 4D ja mitä niitä nyt onkaan, eivät oikein sovellu katkomiseen.

Jos haluaa mennä siiman avulla oikeasti syvälle nopeasti, mielestäni se onnistuu parhaiten perinteisillä upposiimoilla. Nykyiset Multi Density -siimat ovat kyllä paljon parempia heitettäviä, mutta ne eivät mielestäni upota

»...upposiimoilla kalastuksen ei aina tarvitse olla vain perhon upotusta.»

► Heitto virran yli perhmeälle puolelle, missä kalat ovat.

KUVA JOONAS SAARIKKO

niin tehokkaasti perhoa kuin vanhat 1D ja 2D -siimat. Tästä lyhyiden upposiimojen käytöstä annan täydet kreditit **Lindenin Pepelle**, joka aikoinaan minulle nämä lanseerasi. Pepeltä olen saanut vuosien varrella useita siimoja, ja Pepe on aina ollut minulle sellainen innovaattori, jolle oman tiensä kulkemisesta pitää nostaa hattua moneen kertaan.

Perhoista

Perhon valinta taas on monille hankala juttu. Kaikenlaisilla perhoilla voi saada kalaa, mutta jos ei tiedä, millä perholla kalastaisi, kannattaa valita sellainen perho, joka ei ainakaan

mene sotkuun. Yleisesti voisi sanoa, että jos vedessä on väriä, perhossakin voi hieman enemmän värikkyyttä. Jos taas onkii kirkkaassa vedessä, miedommat harmaan, oliivin, vihreän eri sävyt pelaavat hyvin.

Perhon malli tai profiili onkin sitten eri juttu. Jos tarkastellaan asiaa realiteettien kautta ja oletamme, että lohi ei syö joessa, ruokaa ei kannata jäljitellä. Se taas johtunee siitä, että monesti lohijoissa olosuhteet ovat kohtuullisen haastavat varsinkin lohenlapsille, ja jos Luoja olisi luonut muutenkin vähäravintoiseen vesistöön lohen, joka syö makeassa vedessä, se olisi syönyt itsensä sukupuuttoon jo ennen meidän aikaamme.

»Perhon valinta taas on monille hankala juttu.»

Itse olen sitä mieltä, että perhon mallila ei sinänsä ole mitään merkitystä muille kuin meille kalastajille. Jos nyt esimerkiksi katson yhtä omista suosikeistani, Ally´s Shrimpiä, niin se, että minun silmissäni se olisi katkaravun näköinen on kyllä aika kaukaa haettua. Tai että viidakkokukot perhon sivulla, varsinkin niiden ollessa puolen perhon mittaiset jotenkin oikeasti kuvastaisivat silmiä. Ja kun tarkastellaan nykyvirtauksen mukaisia putkiperhoja, ei niissä nyt loppupelissä ihan hirveästi selaista oikeaa pikkukalaa mielestäni kyllä ole. En ainakaan itse tiedä jokivesissä uivan mitään elikoita, joilla olisi vaikkapa pyrstö tai häkilä ja joiden värit ovat keltaista, oranssia, vihreää ynnä muuta sellaista. Jos taas ajatellaan vaikkapa pohjoista lohijokea, jossa valtalajeina ovat lohi, taimen ja vaikkapa rautu, niin ne pikkukalat, joita me voisimme jäljitellä, ovatkin näiden

jälkeläisiä. Kun katsotaan näiden muotoja, värejä ja liikettä virrassa, niin minun silmäni ne ovat kohtuullisen värittömiä, tai ainakin sulautuvat veden väriin hyvin ja ainoa väri jonka voi pinnan puolelta huomata on tumma selkä. Muoto on solakka ja liike mieto, joten jos minä haluaisin ärsyttää vanhaa isoa kalaa jäljittelemällä pikkukalaa, joka härkkii sen reviiirille, minun valintani olisi apinasiipinen putki.

Oikeastaan koko homman voisi kiteyttää seuraavasti: Perhoa tarjotaan näkyvästi, jolloin lohelle annetaan aikaa kerätä infernaalinen ketutus ja kun suttura on iskuetäisyydellä se pamauttaa siihen kiinni kuin isi kinkkuun jouluna. Toinen vaihtoehto on räväkämpä tai nopeampi tarjonta, lohien joutuessa tilanteeseen, jossa sen on joko otettava perho tai häivyttävä paikalta. Kolmannessa sniikataan lohien reviiirille takavasemmalta yllättäen ja lohi menee

Olisiko jo aika...

Lohenkalastus on hieno laji, mutta Atlantin lohien tulevaisuus ei näytä tällä hetkellä kovinkaan valoisalta. Norja on asettanut villilohien punaiselle listalle ja monien jokien kalastusta tullaan rajoittamaan kovalla kädellä lähivuosina. Ilmastonmuutos, kalankasvatus, ammattikalastus merellä ja lohien ravinnon puute merivaelluksella vaikuttavat myös meidän tekemisiimme perhokalastajina. Kun kalastusmahdollisuudet vähenevät, paine jokivarsilla kasvaa nopeasti. Luvantarjoajat haistavat tilanteen ja hinnat kipuvat infernaalisiin mittasuhteisiin ja lohienkalastus monissa hienoisissa paikoissa on liian kallista.

Onneksi Norjasta löytyy vielä muutama paikka, jossa kalastus on hyvää ja hinnat inhimilliset. Nyt meidän suomalaisten täytyy pitää päät kylmänä ja käyttäytyä kalassa asiallisesti ja muistaa, että me olemme siellä vieraina. Keskimäärin suomalaiset ovatkin kuuliaista kansaa, mutta jostain syystä aina löytyy muutama mätä omena. Jotta voisimme tulevaisuudessakin kalastaa Norjassa hyvillä mielin, muistetaan käyttäytyä asiallisesti, desinfioidaan kalakamat, maksetaan tarvittavat luvat, annetaan saalisraportit ajallaan, siivotaan jälkemme luonnosta ja ylipäättään huolehditaan siitä, että omalla käytöksellämme emme anna muille huomauttamisen sijaa.

Vaikka Teno onkin arka aihe, ja siitä puhuminen herättää kaiken suuntaisia tunteita, sanon kuitenkin muutaman sanasen, jotka siis ovat *minun mielipiteitäni ja näkemyksiäni* asiasta, ja voin olla täysin väärässä asian tiimoilta. Jotenkin näkisin, että kalastuksen kieltämi-

nen joella voi olla myös kalastajille hyvä asia. Ehkäpä sitten tulevaisuudessa, kun lohikannat ovat elpyneet ja joki toivottavasti avataan urheilukalastukselle, säännöt saataisiin sellaiselle tasolle, joilla joen kalakanta saadaan turvattua luonnon muuttuvassa tilanteessa. Meidän kalastajien olisi jo korkea aika Tenollakin luopua kalojen tappamisesta, ainakin siinä mittasuhteessa, jota on harrastettu turhan pitkään, ellei jopa kokonaan, ja yrittää löytää nautinto itse kalastuksesta. Usein kuulee sanottavan, ettei vapakalastaja voi tyhjentää jokea ja syyt ovat merellä. Se varmasti pitääkin paikkansa, mutta jokainen lohi, joka tapetaan joesta kiinteillä pyydyksillä, kulkuttamalla, uistimilla tai perholla on kuitenkin pois siitä kiintiöstä, jonka luonto on jokeen luonut turvatakseen lohikannan säilymisen. Pitää muistaa, että luonnolla on Tenossakin ollut reservi sitä varten, että jokin menee munilleen, ja nyt se reservi on pyydetty ihmisten toimesta sieltä pois niin merellä kuin joessa.

Asioissa on hyviäkin puolia, kuten se, että kun moni siirtyy kalastamaan kotimaisiin kohteisiin, kuten Väylän varteen, ehkäpä meilläkin opitaan suhtautumaan lohienkalastukseen hieman eri tavalla. Palveluntarjoajat voivat kehittää toimintaansa, jokivarsissa aletaan puhaltamaan kunnolla yhteen hiileen ja saadaan aikaan järjestelmä, jossa kaikki voivat nauttia ja hyötyä kalastuksen tuomista iloisista unohtamatta sitä, että lohta ei voi kalastaa, jos niitä ei ole.

Lohta ei nimittäin omista kukaan. ■

oletettavasti pieneen paniikkiin ja joutuu sellaiseen »Hei, mitä helkuttia» -tilanteeseen, jossa se vaistomaisesti käy perhoon. Neljäs vaihtoehto voisi olla toistuva ärsyttäminen, joka lopulta johtaa käämien palamiseen ja perhoon tulemiseen.

No joo, ehkä ajattelen hieman kärjistäen, mutta kuitenkin. Oikeastaan perhoista, jotka lasketaan lohiperhoiksi ei taida olla montaakaan jäljitelmäperhoksi laskettavaa mallia, ja mitä me edes loppupelissä jäljitelisimme? Olen itse jo vuosia mennyt kalassa siltä pohjalta, että perhon valinnassa kriteerit täytyvät jo sillä, että perho ui oikein päin, siis minun silmissäni. Totta kai hivelen ja puhaltelen perhojani, ja mielessäni haaveilen kuinka täydellinen Vimu ui pohjoisen kirkkaassa lohijoessa houkuttelevasti, tai kuinka täydellisestä jääkarhusta tehty Allyn pyrstö vipattaa Spey-joen virrassa ja Iso lohi haukkaa sen suuhunsa. Mutta loppujen lopuksi totuus taitaa olla kuitenkin se, että sillä saa millä pyytää... vai onko?

Lopuksi

Kuten jo aiemmin sanoin lohi tottuu nopeasti virrassa kulkeviin lehtiin, vaahtoon ja kupliin yms. Se tuntee olonsa turvallisiksi, kun sen näkökentässä liikkuvat partikkelit ja vedestä muodostunut vaahto tai kuplat kulkevat samalla tavalla toistaen samaa kaavaa, jonka virtaava vesi muodostaa. YouTubessa on aivan lyömätön pätkä, joka löytyy haulla »Gasper Atlantic Salmon Fly fishing/ Peche saumon Atlantique». Tässä filmissä nainen kalastaa lohta yhdenkädenavalla poolissa, jossa virrassa kulkee pieniä valkoisia vaahtopalloja. Hän kalastaa pintasiimalla valkoisella vaahtopallojäljitelmällä (?), ja tässä pätkässä näkee todella hienosti, kuinka lohi reagoi muutokseen, kun yksi vaahtopallo liikkuu eri tavalla kuin muut. Loistava esimerkki siitä, kuinka luonnon luontaista kulkua sotkemalla saadaan lohien kiinnostus heräämään ilman mitään erikoisia perhoja ja krumeluureja. ■

► Toivottavasti myös tulevaisuudessamme nauttia isojen lohien kalastuksesta.

KUVA: TANELI BRANDER

»...totuus taitaa olla kuitenkin se, että sillä saa millä pyytää... vai onko?»